

سروده کریکاریه کان

کۆمه ئی سروودی کریکاری و شوڤشگیرانه ن

عه بدولا سلیمان (مه شخه ئ)

چاپی یه که م ۲۰۱۶

ئەم سەروودە كرىكارىيانە پىشكەشە بە يەك بە يەكى ئەو ئىنسانانەى كە
ئەمپۆ ئە باشوورى كوردستان وەك سەنگەرى بەرگرى ئە مەدەنىيەت و
سكىولارىزم و بەهاكانى ژيان ئە دژى ستم و چەوسانەوہى سەرمایەدارى و
هەرەها ئە بەرانبەر كۆنە پەرسى ئىسلامى سىياسى وەستانەتەوہ و دەجەنگن.

هەرەها پىشكەشە بەو خەبانگىپ و شۆشگىرە بەرچاو پوونانەى خەباتى
چىنايەتى ئە گۆشە و كەنارەكانى جىهان كە بىھەدادان تىندەكۆشن ئە پىناو
بەرقەراربوونى ئازادى و يەكسانى و سۆشايلىزم.

وتەيەك

ئەم سرودانە زۆربەيان پېشتەر بلأو بوونەتەو، بەتايبەتی ئە دوایین کۆشیرم (پشکۆکانی نیو ئاگردانی یاخیبوون) و ھەندیکیشیان تازەن و ھیشتا بلأو نەبوونەتەو. کۆکردنەوێ سرودەکانم ئەم نامیلکەییە بە پێویست زانی تا کرێکاران و خەنکی زەحمەتکێش ئەلایەک و ھەر ھونەرەندیکی سرودبێژ ئەلایەکی تر، ئە داھاتوودا بە ئاسانی بتوانن دەستیان پێ ڕابگا و سوودیان ئێ بیین. ئەھەمان کاتیشدا ماوہیەکی زۆرە (چەند دەییە) ئە نیوہندی بلأوکردنەوێ ئەدەب و ھونەری کوردیی بلأوکردنەوێ سرودی شۆرشیگرانە و کرێکاری، نەبیئراو. ئەم نامیلکەییە شەقاندنی ئەو گۆمە بێدەنگەییە تا نووسەران و شاعیران، شیعر و سرودە کرێکاری و شۆرشیگرەکانیان بلأو بکەنەو و ھەمووش پینکەوہ برەو بە ئەدەب و ھونەری ڕادیکال و کرێکاری بدەین.

ھیوادارم خۆتەندنەوێ ئەم سرودانە چیژ و سوودی خۆیان ھەبێ.

عەبدوڵا سەئیمان (مەشخەن)

کەنەدا ۲۰۱۶

کریکاریکی تووره

خه یال با ههر بهرز بفرئ

کالای شیعرم به بالای مهرگی مهینه تی و سته م ببری

دهم پر شیعر

پر بانگه واز هاوار دهکهم

به نیو شه قامه کانی ژین ههر دهچم و دیم

دهنگی سروودم ههر بهرزه و

دژ به کویله تی تهنه نگیکم له سهر پیم

من کریکاریکی تووره م

یاخیم له جهور و سته م

وشه م ناگر دهنگم گری به بلیسه

دهسووتینم دونیای نازار

تیکدهدهم نه و کۆشکه ی خهونی

سه رمایه داری چلیسه

ئەو باۋەرەي مېشىكى كىر دووم بە ھىلانە

ئەو رابەرەي ھەردەم نىشان دەدا رېنگەي

ھەتا بېلىي خۇشەويستە و

ئەنيو دندا بەرزە جېگەي

تارىكى راو دەكا و بۇ خۇي ھەتاويكە و تىشك ھاويژ

ئەو ئەسەرۈي متمانەيە و

ھەنگاۋ نانېم گەر پېي نەكەم پىرس و راويژ

من كىركارىكى توورەم

من كىركارىكى توورەم

ياخېم ئە جەر و ستەم

ۋشەم ئاگر دەنگم گرى بە بېئىسە

دەسووتېنم دونىاي ئازار

تېكىدەدەم ئەو كۆشكەي خەۋنى

سەرمايەدارى چىئىسە

چەند بەئازارە و چەند سەختە

بەدەست تەفرەقە گىرۋدەي خەم و ژان بىم

بەلام نە شەكەت نە ماندووم

بۇ رزگار بوون لەژێردەستی

ئومیدی ژین عەزەمی لەتیو دڵدا چاندووم

من کریکاریکی توورەم

من کریکاریکی توورەم

یاخیم لە جەور و ستەم

وشەم ناگر دەنگم گری بە بلیسە

دەسووتینم دونیای نازار

تیکدەدەم ئەو کۆشکە ی خەونی

سەرماپەداری چلیسە

دەبا هەمووتنۆک تنۆک برژینیە نیو جۆگە ی خەبات

چەمی تیکۆشان هاژە ی بی

بە راپەرین بنیادینین دونیای ناسوودە

ئەگەر خۆمان زنجیرەکانی دەست و پی ئە پسینین

چاو ئە دەست بوونی فریادەرس گەئ بیگە ئک و بیسوودە

من کریکاریکی توورەم

یاخیم لە جەور و ستەم

وشەم ناگر دەنگم گری بە بلیسە

دهسوتینم دونیای نازار
تیکدهدهم نهو کوشکهای خهونی
سهرمایه‌داری چلیسه

نایاری ۲۰۱۶

داچۆرانى ئومىد

نامەيەك بۆ مۇرقە نووستووھكان

دەبا ھە ئىبى خۆرىكى نوئ

ئىنسان خالىيى بى ئە تاسە

ئاسوودەيى بال بىكىشى

بەسەر تىپەي دى ھەناسە

چە پىكە گۆلى يادەوھرى

دەنىرم بۇتان گەر نەمام

خۆ لەناو دىتان دەچىنم

دەپوئىم ۋەكو تازە نەمام

مىن و تۆ دووريش بىن ئەيەك

پىنكەوھىيە دى ۋ ھەستمان

لەئزىر گزنگى ئازادى

دەخونىنەو ھەئبەستمان

یه کسانى ده کهینه چه تر

ده ژین له ژیر سینه ریدا

نه وکاته ژیان ده بینین

نه وین ریکه به به ریدا

نامادهین بو نه و نامانجه

بچه نگین تاکو ده توانین

نومید به رینه نیو دلان

نیمه پیشره وین و جوانین

داده گیر سیین رووناکى به خش

له گه ل نومید هه ردووک ته با

ناوازی خه بات گوی ده دهین

ره نجى سته م ده دهین به با

نه و ناواته شمان دیتته دى

ده گه یین به روژی خو به خه ون

وهكو ئينسان دهژين جوانى
دنه خشينين هر وهكو تهون

ئيارى ۲۰۱۶

یه کببون مه رچی سه رکه وتنه

هه ناوی خۆم ناخۆمه وه

ناخی خۆم ناکه مه کانگای خه م و خه فه ت

به په یمانی درۆی ئه وان نابم به بائنده ی فریو

خۆم هاوارم

بانگه وازم

له سه ر زاران ده بمه سه روودیکێ چریو

ریگام سه خته

پر له هه ئدیر و که وتنه

ده نیمه لاوه دووبه ره کی و بق و کین

یه کببون مه رچی سه رکه وتنه

کلاوی سه ر توور هه ئده دهم

ده ست ناگرم به کلاوه وه

دهسته پاچه دانانیشم چاو له مووچه و

ته مبهن به دیار گوشتی چه ور و پلاوهوه

ته کان ددهم به ره و پیشی

نامانجی خوم لا روونه

هه نگاوم ناگه پیتته وه به ردهوام به ره و پیش چوونه

ریگام سه خته

پر له هه لدر و کهوتنه

ده نیمه لاوه دوو به ره کی و رق و کین

یه کبوون مهرجی سه رکه ووتنه

دره و هسه رت و هه ژاری

هه رته نها مهینه تی خوم نین

به لکو زنجیری ژبانی

هه موو خه لکی سته مدیده ی رووی زهوییه

بویه دننیم به رخوردانم به پشتیوانی مارکس و ریبازه که ی

روو له لووتکه ی سه رفرازی و

پشت له نشیوی و نهوییه

ریگام سه خته

پر له هه لدير و كهوتنه
دهنيمه لاوه دوويهركى و رځ و كين
يه كبوون مهرجى سهركهوتنه

چهك و ئالا و كتبم به دهسته وهيه و
رځگار بوون له كۆيله تى خوى خزان دۆته هوش و بېرم
چه وسينه ران له سهر جوكم راده مائم
بؤ نازادى و سوشىاليزم كرىكارى رۆشن بېرم
ريگام سه خته

پر له هه لدير و كهوتنه
دهنيمه لاوه دوويهركى و رځ و كين
يه كبوون مهرجى سهركهوتنه

سه‌د و سی ئه‌یاره ئه‌مپۆ

بۆ ئه‌یاری ۲۰۱۶

سه‌د و سی ساڠه په‌نگم ههر سووره

دڠم به‌کپارچه کانیاوی ئه‌قین گری ته‌نووره

فرمیسی چاوی ههر ئه‌و منداڠه‌م

سه‌د و سی ساڠه شه‌قام به‌رناڠا

ئومیدی دڠی ئه‌و کریکاره‌م

سه‌د و سی ساڠه مه‌ینه‌تی و سته‌م

هه‌ژاری و هه‌سره‌ت به‌خه‌ی به‌رناڠا

ههر نه‌ بوونه‌وه ده‌ستیگم کاره و خه‌ریکی به‌ره‌هه‌م

ده‌سته‌گه‌ی ترم سه‌د و سی ساڠه

بۆ ساریژکردنی ده‌رد و مه‌ینه‌تی و زامه‌کانی ژین

په‌ نه‌ مه‌ره‌هه‌م

سه‌د و سی ساڠه ههر هه‌مان ده‌نگم

ههر هه‌مان په‌نگم

ھاواری ھەمان گەرووی تانگرتووم

ئە ئاسمانەكەى خەبات و شۆرش،

راپەرىنەكان

ھەمان بانئەدى ھەزى بانگرتووم

سەد و سى سائە من مانىفېستەم ئەنىو دىل ناوہ

جەستەم زامدارە و گۆرانىشەم خوش

سەد و سى سائە ناھەنگى بەرزەم تا بلىنى بەجۆش

ھەر ئە بوونمەوہ بۆرژوای زۆردار

دنگىرتەر دەكات

رەنگىنتەر دەكات زنجىرى دەستەم

بە ژارى ئايىن

ھەستى نىشتەمان

بە موئكايەتى و پىرۆزى خىزان

ھەلابەھەلا و ئەتلەتتەر دەكات خەون و مەبەستەم

سەد و سى سائە ھەر ھەمان دەنگەم

ھەر ھەمان رەنگەم

ھاواری ھەمان گەرووی تانگرتووم

له ئاسمانهكهی خهبات و شۆرش،

راپه پینهكان

هه مان بانهدی ههزی بانگرتووم

له و رۆژهودی هه م

قه قه سهی سینگم تهنگ و هه ناسه م سوار و تاسینراو

سه رمایه ش بوته میرده زمه ی ژین و

له بو نارامیم بۆمبیکه و چینراو

هه ر له بوونه وه چوار لام ناگره و

ژیان ته ندووره و دۆزه خه بوونم

بۆیه لام روونه کهوا یه کگرتوو نهیم

یه کیتیم نه بی له م جه هه نه مه قوورسه ده رچوونم

سه د و سی سانه هه ر هه مان ده نگم

هه ر هه مان په نگم

هاواری هه مان گه رووی تانگرتووم

له ئاسمانهكهی خهبات و شۆرش،

راپه پینهكان

هه مان بانهدی ههزی بانگرتووم

سەد و سى سائە وئىنەى شىكاگۆم بە سىنگەوۋىيە و

قوربانىيەكانى ماچ دەكەم يەك يەك

باوشىيان دەنىم ھەئدەگرم نازيان

سەريان دەخەمە سەر رانى مېژوو

گۆى دەگرم ئەبۇ سكالآ و پارىيان

سەد و سى سائە بەگەنجى ماوم

پىرىى نانسام با كات بى و پروا

ئاخر نۆشيوومە شەرابى خەيال

بە مەزەى ئالى باوەر و پروا

سەد و سى سائە ھەر ھەمان دەنگم

ھەر ھەمان رەنگم

ھاوارى ھەمان گەرووى تانگرتووم

ئە ناسمانەكەى خەبات و شۆرش،

راپەرىنەكان

ھەمان بائندەى ھەزى بانگرتووم

سەد و سى سائى تىرىش پىننەگا

بەرى تەقەللا و رەنج و تىكۆشان

ماركس ئالامە و شەقام نىشتمان

خەباتىش ھەمان ھاۋرىكەي جاران

سەد و سى سائە سەد و سى سلاو

ئە ئىمەي كارگەر ئىمەي مەينەتچىز

بۇ سۇشئاليزم و دونىاي يەكسانى دەيىن بە ئاواز

ھەموو دەيىنە زارى سروودىيىز.

سەد و سى سائە ھەر ھەمان دەنگم

ھەر ھەمان پەنگم

ھاۋارى ھەمان گەرووى تانگرتووم

ئە ئاسمانەكەي خەبات و شۆرش،

راپەرىنەكان

ھەمان بانئندەي ھەزى بانگرتووم

بەرەو شوراکان

با کۆۋەبىن ئە دەۋرى يەك

سازكەين كۆبۈنەۋەي گشتى

ئىرادەمان تۆكەمە و خەبات

بەھىز بى پتەو بى پىشتى

خۆ چەكداركەين ئە شوراکان

پىياۋان و ژنان دەست ئە دەست

ھەموو ۋەك يەك جەستە و تۆكەمە

ھەنگاۋ بىنەين بۆ يەك مەبەست

دەسە لاتەكانى شورا

بناغەي خەۋىنىكن مەزىن

پزگاربوونە ئە كۆپلەتى و

ھىننەندى ھىوا و ھەزىن

دەبىين بە بەرپەستى ھىرش

ھىزى دووژمنان دەشكىنەين

ئاسايشى راستەقىنە و

ئازادى فەراھەم دىنەين

ئە ئوولەي چەكى خەباتمان

گۆن بۆ خەنك و گر بۆ دووژمن

ھەموو دەبىين بەو زىيانەي

تىكەدەدا دونىاي سەرھوبىن

دەبىن بە گۆرانى ژيان

بە بزە بۆ لىيوى منال

دەبىن بە باغى خوشنودى

بە شكۆفە بۆ كوئى ئال

با بېتتە مەيدان شوراكان

با بە بانگەوازى گوى كەر

دونيایەكى نوئى بناد نىين

خالى ئە چەوسانەوہ و شەرپ.

جەنگاۋەرانى يە پەژە

دەستمان ئە دەستى پياۋ دا يە

نامانجمان ھەر ئازادىيە و بەرپەرچى خەم دەدەينەۋە

بۇ بەرگرى ئە ئازادى و شكۆى ئىنسان

گرەۋى ئەم بەرخوردانە دەبەينەۋە

كۆيلەتى رەت دەكەينەۋە

بۇ تارىكى دەبىن بە گر

بۇ ژيانىكى شايستە بە مروقى ئەم سەردەمە

دەبىن بە ھە ئۆى بەرزەفر

ژيان به بڼ هه تاوی گه ش

وهک بیری داعش تاریکه

رپی سهنگهر گرتن له خه بات

وهک تاله مووی سهر باریکه

کۆبله تی رت دهکهینهوه

بو تاریکی دهبین به گر

بو ژانیکی شایسته به مروقی نهم سهردهمه

دهبین به هه ئوی بهرزهر

ئیمه ی په په ژه ی چهک به دهست

کانگای ناگر، شخی سهختین

لافاو ناسا

ناستهنگه کانی خورافه راده مائین

ئىمە گزنگى ھەتاوين

بۇ بائىندە سەرفرازى پەرىن، بائىن

كۆيلەتى رەت دەكەينەوۋە

بۇ تارىكى دەبىن بە گې

بۇ ژيانىكى شايبستە بە مروقى ئەم سەردەمە

دەبىن بە ھە ئۆي بەرزەفې

خوينمان ئە ناو لاپەرەكانى دىرۆك و

ولاتى خەم بۆتە سونبول

گۆرانيمان بۇ يەكسانى پىياو و ژنان

دەخوينى ھەرۋەكو بولبول

كۆيلەتى رەت دەكەينەوۋە

بۇ تارىكى دەبىن بە گې

بۇ ژيانىكى شايبستە بە مروقى ئەم سەردەمە

دەبىن بە ھە ئۆي بەرزەفر

دەبا ئەشكەرى جەھالەت بزانى ئىتمەي يە پەژە

گيان ئەسەر دەست تاراي كۆيلەتى توور دەدەين

چاۋ ئە ھەتاۋى يەكسانى و سەرفرازى دەبەين و

ئالاي نازادى ھە ئدەكەين

كۆيلەتى رەت دەكەينەۋە

بۆ تارىكى دەبىن بە گر

بۆ ژيانىكى شايستە بە مەرقى ئەم سەردەمە

دەبىن بە ھە ئۆي بەرزەفر

سەرەتاي مانگى كانوونى يەكەمى ۲۰۱۴

حکومتی کرئکاری

جہستہی زاماری ژئیر کارم

لہ تاو ئیشی برسیٹی و خہم بی عہمانہ

بی نوقرہیہ

بؤ بہرگری لہ بوونی خۆم

گارگہ و جادہم کردہ سہنگەر

نالای سوورم نا بہسنگی ئاسمانہوہ

بہگژ زریانی ژانا چووم

دوا ئامانجم لہ خۆم پیچا و

تاجہ گوئینہی رووناکیم کردہ سەر شووم

دیمہ مہیدان..بؤ بن بر بوون

نایہکسانی و ہهژاری

با دامه‌زری حکومتی کریکاری

※

من خاوه‌نی گشت داها‌تی نه‌م گۆی زه‌وییه‌م

که‌چی نه‌ژیر نا‌له‌ی ده‌سته‌نگی و برسی‌تی

پشتی ژیا‌نم چه‌ماوه

نه‌م‌پۆ به‌ده‌ست مردنیکی له‌سه‌رخۆوه ده‌نا‌ئینم

سبه‌ی زه‌نگی رزگاری هه‌موو به‌شهرم

مژده‌ی هیوام بۆ نه‌و رۆژه

له‌ ناو مшти د‌ئم ناوه

دینه مه‌یدان.. بۆ بن بر بوون

نایه‌کسانی و هه‌ژاری

با دامه‌زری حکومتی کریکاری

※

هه‌رچی خه‌مه به‌ ناگری تیکۆشانم ده‌یسوتینم

چی چهوسانهوه و ستهمه

تهنها بۆ یادگاری میژوو

به فه رههنگی دونیای رابردوی دهسپێرم

ئهوئ ئیتر نه منال بۆ شیر دهگری و

نه تینویتی و تامه زرۆیی هیج گهروویهک دهتاسینی

ئهوئ ئیتر بۆ ههمیشه من ئینسانیکی ئازادم

دیمه مهیدان.. بۆ بن بر بوون

نایهکسانی و ههژاری

با دامهزری حکومهتی کریکاری

*

گۆرانیهکانم پهیامی بههاریکن تهپر و سهوز

بهرا بهری تیایا پر به پری گهردوون

ئهناو چاوی ئینسانهکان گهش دهنوینی

سهرکوت و زهبر و زهنگ و زۆر

گوئی مهرگی بورژوازی له کینگهی ژیان دهچینی

شریخهی دهنگی هاوارم بو نازادی

گوئی گشت دونیا دهزینگینی

دیمه مهیدان..بو بن بر بوون

نایهکسانی و ههژاری

با دامهزری حکومتی کریکاری

※

دهبا هه موو بو نه و رۆژه

وهک یهک گیان و یهک بیر و هیژ

مارشی ههستان و شوپشمان

به بهرینی هه موو جیهان دهنگ داتهوه

با بانگهواز وهک رههیله بهسه ره سهری ستهم داکهین

تا ناونگی خهونهکانمان دهریایهک یی

به پانایی کورهی زهوی پهنگ خواتهوه

دیمه مهیدان.. بۆ بن بر بوون

نایه کسانى و ههژارى

با دامه زرى حكومهتى كرىكارى

ههولير، حوزهيرانى ١٩٩٠

پرجۆش بى كورەى خەباتەم

بە رەنج مېژووى پىر سەرورەيم دەنووسمەوہ

رۆژ رەشى و مەينەتى ژينم

بە يەك نيزام دەبەسمەوہ

ئەو نيزامە ئە نيو دەبەم

ژينى ئينسان رووناك دەكەم

پىر جۆش بى كورەى خەباتەم

تا دەگەمە دوا ناواتم

بۆ نازادى و بۆ پرزگارى

بۆ دنيای دوور ئە ستەم و

پىر ئاسودە و بەختيارى

رپى شۆرشى كۆمۆنىستيم گرتۆتە بەر

دڙي سهرمایه داری چوومه ته سهنگهر

سوشیالیزمه ناسوی ژیان

با رڙگار بی هموو به شهر

به پیشهنگی کریکاران

پر جوش بی کوورهی خه باتم

تا دهگه مه دوا ناواتم

نهم دونیایه ی من دهییبنم

سه رتا پا کویره وهرییه

نهم نیزامه

جه هل و هه ژاری و دست تهنگی و بهر بهرییه

ژینی یه کسان و نازاد وپر له سهروه ریم دهوی

تا ئینسانی تیا بسردهوی

پر جوش بی کوورهی خه باتم

تا دهگه مه دوا ناواتم

كالانىم ئىنسانم ئىنسان

شايانمە ئازادى ژيانم

دەمەوى ئەم نەزمە تىك دەم

گېر ئە ھەرچى كۆنە بەردەم

بە ئاگرى تۈانا وتىنم

پووناك بى سەرتاپا ژىنم

پېر جۆش بى كۈۈردى خەباتم

تا دەگەمە دوا ئاۋاتم

ھەۋلىر ، ۱۹۸۷

تېيىنى: ئەم شىعرە ئە گۇقارى "پابەر" نۇرگانى "خەلقەى ئەدىبىيانى كۆمۇنىست" ژمارە ۱ ى سائى
۱۹۸۷ دا بلاۋبۆتەۋە و دواترىش ئەلايەن ھۈنەرماند "كامەران ئەحمەد" كراۋەتە سروود و ئە
كاسىتى دامەززاندىنى جىزبى كۆمۇنىستى كرىكارى عىراق ئە سائى ۱۹۹۳ دا بلاۋ كراۋەتەۋە.

شە پۆلى دەريا

با شە پۆل دا دەريا ھەستان و را پەرىن

دانەمرکى كەف و كوئى نارەزايى

با گوئى ئىبى

تەواوى دونيا گوئى ئىبى

ھەتا دونى پىشتمان ئە ژىر بارى ستەم چەماپۆوھ

ھەتا دونى ھاوارىك بووين كپ و خامۆش

ئەمپۆ دونيا دىننە جۆش

را پەرىوين

دەريايكمان داوھتە پىش

ئى ناگەرئىين دەنگمان كپ بى

هەنگاومان ناوہ بەرہو پيش

زۆر لہ مېژہ خەون و جەز و نارەزووہکان

لہ زىندانى دونىاي رەشى چىنايەتى پەل بەست دەكرين

هەر لہ قوزاخەى خەيال و هەناسە ساردى دەپوگين

ژياننامەم بە ناگرى داخى ستەم تۆماركراوہ

لہ دەروازەى زۆر رېگادا

زۆر دەرگام بەروو داخراوہ

هەتا هاژەى يەكگرتنم لہ رووبارى رزگاريدا

بەگوينى جادەو كۆلان داوہ

پا پەريوين

دەريانگمان داوہتە پيش

ئى ناگەرئىين دەنگمان كپ بى

هەنگاومان ناوہ بەرہو پيش

با بشهكی نهو نالا سووره نهسرهوتووهی

كه هه‌میشه له ناو دلا شه‌كاوه بوو

با بشله‌قتی نهو گوومه مه‌نگه به‌رینه‌ی

ژیان تیایا ههر زنجیر بوو

پا‌په‌رینه‌م سروودیکه و له‌سه‌ر زاوه

بانگه‌وازیکه نیچگار به‌رز

بو دو‌نیایه‌کی یه‌کسانه که جوانتر بی له هه‌میشه

پا‌په‌ریوین

ده‌ریایکمان داوه‌ته پیش

لی ناگه‌ریین ده‌نگمان کپ بی

هه‌نگاومان ناوه به‌رهو پیش

نه‌وا هاتین

به پانایی شه‌قامه‌کان سروود ده‌ئیین

بورکانی شو‌رشیکی نو‌یین

موژدهی خوړیکې نوښت هه ښه ښه

با بله زړه عه رشی زیرپوشی چه وسینه ر

نهوا هاتین کئ خوئ دهگرئ

له ناست زریانی شوړشا ؟

پا په ریوین

ده ریایکمان داوخته پیش

ئ ناگه ریوین دهنگمان کپ بئ

هه نگاومان ناوه به رهو پیش

۲۱ ی کانونی دووهمی ۱۹۹۱ ، هه ولیر

تیبینی : نه شیعره له لایه ن هونه رنه ند "کامه ران نه حمه د" هوه کراوخته سروود و له کاسیتی

داهه زرانندی حیزبی کومونستی کریکاری عیراق له سالی ۱۹۹۳ دا بلاو کراوخته وه.

به‌گژا چوون

دان چیرِ که‌وه و نیو بکرۆژه و هاواری به‌گژا چوون هه‌ئده

خه‌م بارته‌قاي خۆشه‌ویستیت

بۆ دونیای نازاد و یه‌کسان نه‌ دئتا په‌نگ نه‌ خواته‌وه

تاسه‌یه‌کی و هه‌نسک چاوت نه‌ شواته‌وه

نه‌ پینکه‌نین نه‌ چرپه و نه‌ زه‌رده‌خه‌نه

ئاواریکت ئی ناداته‌وه

راوه‌ستاوی و نه‌ ئاست هیرشی مه‌ینه‌تی

سروودی بزگار بوون نه‌ ئیی

بۆ ژیاڤیکي بی ستم

ودک هه‌تاویکی گه‌ش هه‌ئدی

زەوى گەورە ھىندە گەورە

زۆر گەورەتر لە پېنوبىستى

ئاو ھەوا و خوار دەمەنى

گەلى زياترە لە پېنوبىستى

ئەي بۆ لىوى ھەناسەي تامەرزۆيىمان شكۆفەيە؟

بۆچى ئەوھى پېنناسەي ژىنى پېبكرئ

مەمرە و مەژى لى نووسراوھ.

نەھامەتە تەنگ بە ئاسمان ھەلچىنى و

زەوى شەق كەي

بەشى ئىمە نيوەچل بى و كەمترىشمان پېپراوھ

راوھستاوى و ئەناست ھىرشى مەينەتى

سروودى رزگار بوون ئەئىي

بۆ ژيانىكى بى ستەم

وهك هه تاوئكي گهش هه ئدئى

ژيانى پراوپر له زهت له م دونيا پيچه وان هه تاييه تاييه و

ئه وهى په ساپورتى درندهى نه بئ ئيى بييه شه

ئينسان نه وهى به هه ئينسانى له بازار نه فرۆشئى و

جه رگى ژان كا بو نه هه مه تى به شه رييه ت

به شى دهرده ژانه هه شه

چى شك نه بهى به گژ مهينه تى بجييه وه

يهك روحي خوت

دوو كوئيله تى

پراوه ستاوى و نه ئاست هيرشى مهينه تى

سروودى رزگار بوون نه ئيى

بو ژيانئى بئ ستم

وهك هه تاوئكي گهش هه ئدئى

نە سكالآ نە پارانەوہ نە ئاسمان

نە بەر دەرگای هیچ درندە و ئینسان کوژیک دادت نادات

تەنھا شۆرش ھەر شۆرشى پزگارى بەشەر نە ستەم

ئەم مۆتەكە نەسرىتەوہ و ئالای يەكسانى ھەئەكا

خۆرى خوشى و بەختەوہرى دیتە ھەئبوون

بەھارى ژین دەم بۆ مروؤف والا ئەكا

راوہستاوى و ئەئاست ھىرشى مەينەتى

سروودى پزگار بوون ئەئىيى

بۆ ژيانىكى بى ستەم

وہك ھەتاويكى گەش ھەئدىيى

یه کگرتن

با دست خهینه ناو دهستی یهک

با دوو نه بین ببین به یهک

دهبا دهنگمان زولانتر بی

بورژوازی با وپ و کاس و لانترب بی

با په یامی ناشتی بهرین

بیدهین به گوئی دونیای بهرین

بو یه کگرتن بانگهواز بین

بو نازادی هم گورانی و هم ناواز بین

با ببین به ناوی سازگار

بۇ گەرۋوى تىنوۋى منائى

دەبا بىين بەژئى دەنگى

ئەو كۆيلەيەى كە هيچ نائى

با پەيامى ناشتى بەرىن

بىدەين بە گوئى دونىاي بەرىن

بۇ يەكگرتن بانگەواز بىين

بۇ نازادى ھەم گۇرانى و ھەم ئاواز بىين

با گوئە گەنم بەرىن بۇ

من تەنيا نيم توش وەرە تۇ

با رەگى كۆيلەتى بىرىن

با بەرگى ستەم دادپىن

با پەيامى ناشتى بەرىن

بىدەين بە گوئى دونىاي بەرىن

بۇ يەكگرتن بانگهواز بين

بۇ نازادى ھەم گۇرانى و ھەم ناواز بين

بچين بەگژ ستەم و جەور

دەست كۇتا كەين تەنەنگ و تەور

بلىين گۇرانى بۇ ژيان

دوور لە زونم و دوور لە گريان

رەنگيتەر كەين ژينى ئينسان

با پەيامى ناشتى بەرين

بيدەين بە گوڭى دونىاي بەرين

بۇ يەكگرتن بانگهواز بين

بۇ نازادى ھەم گۇرانى و ھەم ناواز بين

له ههشتی سیدا

له چی پروانم له ههشتی سیدا

له ستهمی پیاو

بالا پۆشی ژن

نه ریتی رژیو

ته ماشای چی بکه م

سووتان نووت برین

یان فرۆشتنی ژن به زیز و زیو

له ههشتی سیدا

دئی ژنان و پیاوانی عاشق

دهبن به کانکای شادی و خرۆشی

دهبن به دهريای بانگی يه کسانى

پراوپر ههستى ئينسان پهروشى

له ههشتى سېدا

پوژى خهباتى جيهانى ژنان

چيت پيشكەش بکه م

ماچ

گول

سوز

وهفا

يان پهيمان بدهم نهى جهنگاوهرى نالای سوور به دهست

بچمه وه به گز سته م و جهفا

له ههشتى سېدا

دلى ژنان و پياوانى عاشق

دهبن به کاتکای شادى و خروشى

دهبن به دهريای بانگی يهکسانی

پراوپر ههستی ئينسان پهروشی

له ههشتی سیدا

ههناسهی ژانی ستهمی ژنان

دووکهئی نازار هه لدهمژئ و جیایه

چونکه ژنانی ئهم سهر زهمینه

ههشتی مارس نه بی یاد دهکرینه وه

دهنا هه همیشه ئافرهت ته نیایه

له ههشتی سیدا

دئی ژنان و پیاوانی عاشق

دهبن به کانکای شادی و خروشی

دهبن به دهريای بانگی يهکسانی

پراوپر ههستی ئينسان پهروشی

له هه شتی سیدا

له بهر پیروزی بیکه وه خه بات

دهمه که دیاری گولیکتی سوور جوان

ههر وهک روخسارت قه شهنگ پازاوه

ناخر نهی هاوړینی پئی بهر خوردانه

له روژی ژنان ههر چاوی منی خه بانگیره وه وا

نه سیرینی عه شقی نازادی ژن و پیاوی تیا زاوه

له هه شتی سیدا

دئی ژنان و پیاوانی عاشق

دهبن به کانکای شادی و خرۆشی

دهبن به ده ربای بانگی یه کسانی

پراو پر ههستی ئینسان په روۆشی

له هه شتی سیدا

زهنگی پر له زری بریاری خه بات

گوئی بورژوازی کۆمهڵ کاس دهکا

پینکه وه بوونمان له جهنگی ستم

گۆرانیه که دونیای یه کسانێ ژینمان باس دهکا

له ههشتی سێدا

دلی ژنان و پیاوانی عاشق

دهبن به کانکای شادی و خروشی

دهبن به دهریای بانگی یه کسانێ

پراوی پر ههستی ئینسان په روشی

له ههشتی سێدا

دلم ئیوانینو بهر خوردانیکه

عهشتی پرگاری ئی پره و ده برژی

شيعرم ده بینه ناگردانیک و

چی چهوسانه وه و کۆیله یی و خه مه تیایدا ده برژی

له ههشتی سێدا

دئی ژنان و پیاوانی عاشق

دهبن به کانکای شادی و خرۆشی

دهبن به ده‌ریای بانگی یه‌کسانی

پراویر ههستی ئینسان په‌رۆشی

له ههشتی سیدا

دهستم له دهستی ژنی خه‌بانکار

سه‌ودای بانگه‌واز وهک هه‌ور بلنده

مه‌لی تیگۆشان بو داد په‌روه‌ری له‌ناسمانی ژین

شه‌قه‌ی بایی دئ هه‌روهک باننده

له ههشتی سیدا

دئی ژنان و پیاوانی عاشق

دهبن به کانکای شادی و خرۆشی

دهبن به ده‌ریای بانگی یه‌کسانی

پراویر ههستی ئینسان په‌رۆشی

بۆ مەن گەشت رۆژى ھەر ھەشتى سېيە

ژىنانى ئىنسان ئووتكەى ئاوات و

تروپكى ھىواى سەنگەرى بوونى

ئاخر ژىنانى ئەگەر بخوازان گرى زىجىرن

بووبارى ئاوى سازگار و بوونى.

ئە ھەشتى سېدا

دلى ژىنان و پىياوانى عاشق

دەبن بە كانكاي شادى و خروشى

دەبن بە دەرياي بانگى يەكسانى

پراوپر ھەستى ئىنسان پەرۋشى

ئە ھەشتى سېدا

ھەردووك بۆ ژىيان دەئىين گۆرانى

دل رېزاو دەكەين ئىيورپژ ئە جوانى

ههشتی مارس رۆژی دهنگ هه ئېبرين و بريارى جهنگه

رۆژی بينينى ئاواتهكان و

رۆژی گېردانى شوورھيي و نهنگه

له ههشتى سېدا

دلى ژنان و پياوانى عاشق

دهبن به كانكاي شادى و خرۆشى

دهبن به دهرياي بانگى يهكسانى

پراوېر ههستى ئينسان پهروۆشى

مارسى ۲۰۱۵ تا مارسى ۲۰۱۶

گۆرانی کۆبیلە

من کریکارم

بە ناگام ئە گشت کۆسپ و دەردەکان

ئەگە ئ هەنگاوما

زریانى مەرگی سەرمايه دینم

وەک بلیسەى گپ دەچم بە ئاسمان

مەینەتى و زۆلم و زۆر دەسووتینم

دارى ستم و چهوسانهوه و ژان ئە رەگ دەردینم

من کریکارم

نەخشەرینگای من بەرەو ئازادى

تەنھا شۆرشە

رووخانی جوکمی سهرمایه داره

وهک به نشه فییه کی

سهدهی بیست و یهک

ئامانج و ئومید

دامه زانندی بناغه ی جوکمی

جیهانی کاره

به ینگای نینین

له ژیر روشنایی بیروئوچوونی مارکسی مه زن

ریزم یه کده خه م ههروهک یهک جهسته

من کریکارم خه می کؤیله تیم بؤته گؤرانی و لاوک و بهسته

من کریکارم

ئهو دهست شهقاره م گشت رۆژی برسیم

من ناوه رۆکی ئهو و پرسیارانه م که له میژوودا له مارکس برسیم

من کریکارم

نه خشه ریځای من به ره و نازادی

ته نها شوږشه

ږووخانی جوکمی سه رمایه داره

وهک به نشه فییه کی

سه دهی بیست و یهک

نأمانج و نومیډ

دامه زانندی بناغه ی جوکمی

جیهانی کاره

لام ږوونه هه روهک مانگی سامانی شه ویکی هاوین

کاتی هوشیاری چینایه تیمان به ره و سه ر بچی

بالای قازانجی سه رمایه داران

به ناخی مهرگ و نابوودبوون ده چی

هه رکات یه کگرین

نہوا سہرکہوتن سہر پئی موژدہیہ

ئیہمہ دہچیئہ سہر دووندی ئاوات

سہری سہرمایہش لہرئی سوژدہیہ.

من کریکارم

نہخشہ پنگای من بہرہو نازادی

تہنہا شورشہ

پووخانی حوکمی سہرمایہدارہ

وہک بہنشہ فییہکی

سہدہی بیست و یہک

نامانج و ئومید

دامہزاندنی بناغہی حوکمی

جیہانی کارہ

زریان

لهو جیگایه وه هه تده کهم

که تاریکیی بالای به قهه د بالای دونده

لهو شوینه وه دیمه لرفه

که سته م و چهوسانه وه چهتری سهری شار و گونده

له گه ل هه ورا ده چهه لووتکه ی سهرفرازی

بیستانی ژین گوئرینژ ده کهم

خه ندهش ده نیمه سه ر لیوان

ناهیلیم چیتر مندالی سه ر گوی زهوی

برسن بن و

سه ر له سه رین که ن بی شیوان

به مانگه وه

به تريفه ي خوشنووديه وه

ده پچرينم چي زنجيري کوټ و بهنده

ژيان دهکهم به بههشت و

روخساره کاني ئينسانيش به هاوه ئي بزه و خهنده

له گهڻ هه ورا دهچمه نووتکه ي سه رفرازي

بيستاني ژين گوئريژ دهکهم

خهندهش ده نيمه سه ر ليوان

ناهينم چيتر مندائي سه ر گوي زهوي

برسن بن و

سه ر له سه رين که ن بي شيوان

من باهوزي يه کگرتنم

نهچمه نيو كه ليني كات و قشتي با

زرياني مهرگهينهرم

دهبا لرفهم روجي تهزيوي سهرمايه و سوودي ورد و درشتي با

نهگهڻ ههورا دهچمه نووتكهي سهرفرازي

بيستاني زين گولرنيژ دهكهم

خهندهش دهنيمه سهر ليوان

ناهيتم چيتر مندائي سهر گوي زهوي

برسن بن و

سهر نه سهرين كه ن بي شيوان

پونووي گرم دهسووتينم پهروبايي ناتهبايي

نهو مهشخه نه م

نه ژير نالاي رزگاريدا دهقرچينم زيدهبايي

نهگهڻ ههورا دهچمه نووتكهي سهرفرازي

بیستانی ژین گوئریژ دهکهم

خندهش ده نیمه سهر لیوان

ناهیلیم چیتیر مندالی سهر گوی زهوی

برسن بن و

سهر له سهرین کهن بی شیوان

تشرینی دووهمی ۲۰۱۵

تووردان

ئەي ژنى ژيىر سىنەرى غەدر و كۆيلەتى

تو پائىشت و ھۆكارى بو برا و باوك ئە سەرکەوتن

تو كە بە چاويكى تازموه دەبى بېروانىتە ژيان

كە لىيورپژە ئە مەينەتى و ئە ھەژارى و ئە دواكەوتن

چۆن دەتوانى سەربەستانە ئازادانە تىبىكۆشى

گەر توور نەدەي عەبا و ئە چك و بالا پۆشى

كە پىياو ئەبەرت قەسە دەكات و دىتەگۆ

كە ياسايەك دادەپژىرى وەكو زنجير

دەست و پىت تووند شەتەك دەدا بە بى بوارى گەفتوگۆ

بىرکەرەوھ. يەكەم ھەنگاو ئەياخىبىوون ئە نەرىتى كۆن و رزىو

ئە نۆرم وداپ ئە بوون بە بووكى خشل و زىو

بىرکردنەوھ دەتگەينى بەو مەنزەي يەكسانىيە

دەبى عەزم و باوەر يەكخەين ريگا ھەروا ئاسان نيبه

چۆن دەتوانى سەربەستانە ئازادانە تيبكۆشى

گەر توور نەدەى عەبا و لەچك و بالا پۆشى

گەر لەگەن پياو ھەردوو پينكرا گۆرانى بۆ يەكتر نە ئين

ھەردوو بۆ يەك ئامانجى بەرز دەم پر لە سروود و بە ئين

خەباتکردن شانبەشان و دەست لەناو دەست تۆ لەگەن پياو

بۆ دەربازبوون لە قەفەسى ژێردەستەيى

تەكان ھەنگاو ئين بە پرتاو

بنيئە چالى مەرگەوہ زنجيرى دەست و كۆتى پى

با چەوسانەوہ نەميينى كۆيلەتى با كۆتايى بى

چۆن دەتوانى سەربەستانە ئازادانە تيبكۆشى

گەر توور نەدەى عەبا و لەچك و بالا پۆشى

گەشتن بە ئامانجەكان بە رووخانى ئەم سيستمە چەوتە بەندە

بۆ بنيادنانى دونيايەك پر لە بزە وپر لە ئاسوودەيى و خەندە

گشت كاربەگەين ھەموو بژين بەختەوہر بين بى جياوازى

داهينەر بين بۆ داھاتوو بۆ ژيانى كەيفىسازى

چۆن دهتوانى سهر به ستانه نازادانه تىبىكۆشى

گهر توور نهدهى عهبا و نه چك و بالا پۆشى

حوزهيرانى ۲۰۱۶

سرودى ئيمه و ئيوه

بووين به گهمه ئيو دهستی منال و مهزن
پيمان وترا ميگهل بيدهنگ نازهل پهزن
گاه روو له سهر گاه روو له خوار
ئيمه خوراو نهوانيش ههردهم داشيان سوار

خنكايين له نيو دهرياي نهوتا

ريسوا بووين به سياسهتي خوار و چهوتا

نههامهتي بوو به بهشمان

له بازاري سياسهتدا مهرگ بوو به چارهي رهشمان

سكمان هه لگوشي و برسي بووين

هينشتا بهدهم بانگهواز و داواي ئيوهتي ستهمكار چووين

له ديروكي دويتيني نزيك ئيمه پهزمي دژ به بهعس و به كوشتن بووين

ئيمه ناوكي شيعرهكاني بهرگري و نازارچهشتن بووين

خنکاین له نئو دهریای نه وتا

ریسوا بووین به سیاستی خوار و چه وتا

نه هاهمتهتی بوو به به شمان

له بازاری سیاستدا مهرگ بوو به چاره ی ره شمان

گوناهی ئیمه چیبه که جیاواز بی خوداکانمان

بو دهبی دژی یه کتر بین

که ویک نه چن بیروپروا و نیگاکانمان

ئیمه لانکه ی شارستانین له بابل و سو مهروهه تا ئیستاکه

زوریش سهیره ده ئین حوکی ئیمه بی وینه یه و تاکه

خنکاین له نئو دهریای نه وتا

ریسوا بووین به سیاستی خوار و چه وتا

نه هاهمتهتی بوو به به شمان

له بازاری سیاستدا مهرگ بوو به چاره ی ره شمان

ته نکهر ته نکهر عه مبار عه مبار

ژیر مال و ژیر میژوو و ژیر کلتورمان ده بن و دهیدن

سهیر له وه شه نه گهر داوای مافیکی رهوای خومان که یین

کېچ ده چپته که و لتانه وه و

ده لپن نه مانه ئيرهاب و هیتنه باز و جهرده و دزن

ئیمه خو مان ده خوینه وه

ئیوهش ده لپن نه مانه کین برسی و پروتن

با نه مه نگه نهی زو لمیان دهین

له ناویان دهین مووی ناو لووتن

خنکاین له نیو ده ریای نه وتا

ریسوا بووین به سیاستی خوار و چه وتا

نه هامه تی بوو به به شمان

له بازاری سیاستدا مهرگ بوو به چاره ی ره شمان

مه سیحی ناشووری و نیسلام

جووله که زهرده شت یا کلدان

چ کوردو چ عه ره ب و چ تورکمان له سه ر نه م خاکه ژیاوین

له یه ک گورستان نیژراوین

ئیمه دهستی یه کتر ده گرین دهستی خه بات و تیکوشین

نه ک بیینه بوو که له که ی دهستی نیوه و

ریسوا بین و بیینه مهر له بو دوشین

خنکاین له نیو ده ریای نه وتا

ریسوا بووین به سیاستی خوار و چه وتا

نه هامه تی بوو به به شمان

له بازار ی سیاستدا مهرگ بوو به چاره ی ره شمان

ئییمه برسین دژی یه کتر نین و براین

بو شه وه زهنگی سته م و نایه کسانی مؤمین چراین

ئییمه ئیتر به زورنای ئیوهی سته مکار هه ئنا په رین

بو مهلی خوژگه و ناواتمان

بائین په رین

خنکاین له نیو ده ریای نه وتا

ریسوا بووین به سیاستی خوار و چه وتا

نه هامه تی بوو به به شمان

له بازار ی سیاستدا مهرگ بوو به چاره ی ره شمان

ئه وهی ئییمه له یه ک دهکا ئه وه ئیوهن

دووژمنی راسته قینه مان یه ک دانه یه

به لآم به چه ندها شیوهن

گورانی نایندهی نیمه گورانییه له بو ژیان

خه باتمان چر دهکهینه وه

له پیناو پرگاری ئینسان

خنکاین له نیو ده ریای نه وتا

ریسوا بووین به سیاستی خوار و چه وتا

نه هاهه تی بوو به به شمان

له بازاری سیاستدا مهرگ بوو به چاره ی ره شمان

حوزهیرانی ۲۰۱۶

قه لّم

ناچیتته سیبهر دۆلار و زهوی

ناچه میته وه له بهردهم گرگن

چی راستی ههیه ههر نهوه ده ئی

دوور له ستایشی مه سنولی گرگن

قه لّمم چه که بو خه بات هیزه

قه لّمی ناوام له لا بهرینه

وهختی ده نووسم ههر بهرژه وهندی

کریکارانم له بهرچاودایه

به تیکۆشانم موتور بهم کردووه

دونیا ی قه لّمم به گر ناودایه

قه لّمم چه که بو خه بات هیزه

قه لّمی ناوام له لا بهرینه

دژ به ستهم و ملکه چی و زوئم

شالاو دههینتی بهردهوام قه لّم

پېښت

- ۱- وټه يه ک ۳
- ۲- کړيکارينکی تووړه ۴
- ۳- داچؤرانی نوميند ۸
- ۴- يه کيښون مهرجی سهرکه وټنه ۱۱
- ۵- سه د و سی ئه ياره ئه مړؤ ۱۴
- ۶- بهره و شوراكان ۱۹
- ۷- جهنگاوهرانی يه په ژه ۲۲
- ۸- حكومهتی كړيکارينی ۲۶
- ۹- پر جؤش بن كووړی خه باتم ۳۱
- ۱۰- شه پؤتی دهريا ۳۴
- ۱۱- بهگژاچوون ۳۸
- ۱۲- يه كگرتن ۴۲
- ۱۳- له هه شتی سيندا ۴۵
- ۱۴- گؤرانی كؤيله ۵۳
- ۱۵- زريان ۵۷
- ۱۶- تووړدان ۶۱
- ۱۷- سروودی ئيمه و ئيوه ۶۴
- ۱۸- قه ئم ۶۹

زۆر سوپاس بۆ ھاۋرى ئازىزم كاك گۆران عەبدوللا بەرىتوھبەرى سائىتى

دەنگەكان كە بەرگى ئەم نامىلكەيەى بۆ دزائىن كردم.

اناشيد عمالية

مجموعة من اناشيد العمالية و الثورية

عبدالله سليمان (مهشخه ل)

الطبعة الاولى ٢٠١٦

Working Class Anthems

Several Working Class and
Revolutionary Anthems

Abdullah Sulaiman (Mashxal)

First Edition 2016